

॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ रक्षते कर्मव्यतिहारेतद् शुक्रं हि दानवारक्षंति अयमस्मत्तो माणादिति शुक्रं स्तुताग्रक्षत्येव अदानवान्देवान् अमृतसंजीविन्यान् रक्षति ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥

ते तु देवाभयो द्विष्ताः काव्यादुशनसस्तदा ॥ ऊचुः कचमुपागम्य ज्येष्ठपुत्रं बृहस्पतेः ॥ ११ ॥ भजमानान् भजस्वास्मान् कुरुनः सात्यमुत्तमं ॥ यासां विद्यानिवसति
ब्राह्मणेऽमिततेजसि ॥ १२ ॥ शुक्रेतामहारक्षिप्रं भागभादुो भविष्यसि ॥ वृषपर्वसमीपे हि शक्यो द्रष्टुं त्वया द्विजः ॥ १३ ॥ रक्षते दानवांस्तत्र न सरक्षत्यदानवा
न् ॥ तमाराधयितुं शक्तो भवान्पूर्ववयाः कविं ॥ १४ ॥ देवयानीं च दयितां सुतां तस्य महात्मनः ॥ त्वमाराधयितुं शक्तो नान्यः कश्चन विद्यते ॥ १५ ॥ शीलदा
क्षिण्यमाधुर्यैराचारेण दमेन च ॥ देवयान्यां हितुं शक्यं विद्यां तां प्राप्स्यसि ध्रुवं ॥ १६ ॥ तथेत्युक्त्वा ततः प्रायाद् बृहस्पतिस्तुतः कचः ॥ तदाऽभिपूजितो देवैः समीपे
वृषपर्वणः ॥ १७ ॥ स गत्वा त्वरितो राजदेवैः संप्रेषितः कचः ॥ असुरेन्द्रपुरे शुक्रं दृष्ट्वा वाक्यमुवाच ह ॥ १८ ॥ कषेरंगिरसः पौत्रं पुत्रं साक्षाद् बृहस्पतेः ॥ नाम्ना क
चमिति ख्यातं शिष्यं गृह्णातु मां भवान् ॥ १९ ॥ ब्रह्मचर्यं च रिष्यामि त्वय्यहं परमंगुरौ ॥ अनुमन्यस्व मां ब्रह्मन् सदसं परिवत्सरान् ॥ २० ॥ शुक्र उवाच कच
सुस्वागतं तेऽस्तु प्रतिगृह्णामि ते वचः ॥ अर्चयिष्येह मर्च्यत्वामर्चितोऽस्तु बृहस्पतिः ॥ २१ ॥ वैशंपायन उवाच कचस्तु तं तथेत्युक्त्वा प्रतिजग्राह तद्व्रतं ॥
आदिष्टं कविपुत्रेण शुक्रेणोशनसास्वयं ॥ २२ ॥ व्रतस्य प्राप्तकालं स यथोक्तं प्रत्यगृह्णत ॥ आराधयन्नुपाध्याय देवयानीं च भारत ॥ २३ ॥ नित्यमाराधयिष्यं
स्तौयुवायौ वनगोचरे ॥ गायन्त्यन्वा दयंश्च देवयानीमतोषयत् ॥ २४ ॥ स शीलये देवयानीं कन्यां संप्राप्तयौवनां ॥ पुष्पैः फलैः प्रेषणैश्च तोषयामास भारत ॥
॥ २५ ॥ देवयान्यपि तं विप्रं नियमव्रतधारिणं ॥ गायंतीं चलन्तीं च रहःपर्यचरत् तथा ॥ २६ ॥ पञ्चवर्षशतान्येवं कचस्य चरतो व्रतं ॥ तत्रातीयुरयो बुध्वा दान
वास्तं ततः कचं ॥ २७ ॥ गारक्षं तं वने दृष्ट्वा रहस्येकममर्षिताः ॥ जघ्नुर्बृहस्पतेर्द्वेषाद्विद्यारक्षार्थमेव च ॥ २८ ॥ हत्वा शालावृकेभ्यश्च प्रायच्छौलवशः कृतं ॥ ततो
गावो निवृत्तास्ता अगोपाः स्वं निवेशनं ॥ २९ ॥ सा दृष्ट्वा रहिता गाश्च कचेनाभ्यागता वनात् ॥ उवाच वचनं काले देवयान्यथ भारत ॥ ३० ॥ देवयान्युवाच
आहुतं चाग्निहोत्रं ते सूर्यश्चास्तंगतः प्रभो ॥ अगोपाश्चागता गावः कचस्तात न दृश्यते ॥ ३१ ॥

॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ ऋगोः पुत्रः कविस्तत्पुत्रः शुक्रः काव्यः सकविरित्यप्युपचारादुच्यते शुक्रेण रुद्रशुक्ररूपेण ॥ २२ ॥ प्राप्तः कालं प्राप्तापन्ने च द्वितीययेति समासः प्राप्तकालं कचं ॥ २३ ॥ २४ ॥ प्रे
षणैः प्रेष्यत्वादिभिः ॥ २५ ॥ २६ ॥ अतीयुः ब्राह्मणस्यावध्यत्वमतिक्रान्तवन्त इत्यर्थः ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ उवाच शुक्रं प्रति ॥ ३० ॥ ३१ ॥